

Haşim Akman

Mehlika Babaoğlu

O, MUHAN SOYSAL'DI

MUHAN

BULAMAYANLAR,
OKUYAMAYANLAR

İÇİN **2. BASKI**

ODTÜ'NÜN EFSANE HOCASI

Mikado Yayınları

İnsan ne için yaşar?

Adına ister kader veya "akıllı tasarım" diyelim, ister doğa yasası, sonuç değişmez: İnsan, diğer canlılardan farklı olarak, doğduğu andan itibaren "değişmez son"una doğru koşan ve bu can sıkıcı bilgiyle yaşayıp çoğalan, üretip çoğaltan varlıktır.

Her insan, ya bir tesadüf sonucu kazaen, ya da taammüden, bir isteğin sonucunda dünyaya gelir; var olur. Var oluşta insanın "kendi" iradesi yoktur. Bu iradeyi, kendi olma bilincini, bütün bir ömre yayılan süreçte, zamanla edinir. Başka deyişle insanı insan kılan, var olmak değil, olmaktır.

Sadece var olmak, "İnsan doğar, yaşar ve ölür" sözünde özetlendiği üzere, eski tabirle hıdayinabit (Kendiliğinden yetişen bitki) gibi yaşamak anlamına gelir. Tekrar pahasına söylersek, bu dünyada herkes, şu veya bu sebepten dolayı var olur. Ancak bu var oluşun farklılık kazanması, insanın kendi kendisinin farkına varma, "Madem ki varım, öyleyse ben kimim, bu dünyadaki varlığım neye yarar, ne olur/yaparsam var oluşum nasıl anlam kazanır?" sorularına cevap bulma çabasıyla mümkündür.

İnsanın kendi kendisinin bilincine varmasında bizatihi kendi yaratıcı faaliyeti kadar başka faktörler de rol oynar. Bunların başında, hiç şüphesiz var olduğu ortam ve koşullar; birinci derecede de içine doğduğu ailesi gelir.

Aileden başlayarak, hepsi aynı anlama gelmek üzere, deneye dayalı (ampirik) veya sistematik, yaygın veya örgün, okul dışı veya okullu eğitim-öğretim, insanı var olmaktan olmaya götüren temel araçtır ve insan, hayatının belli bir anında öyle ya da böyle, "olur."

Öyleyse baştaki soruyu bir kez daha sormanın tam yeridir: İnsan ne için yaşar?

İnsanlık tarihi kadar eski bir geçmişi olan bu soruya, dünya görüşü ile değişen dönem ve koşullara bağlı olarak verilen cevaplar da bir o kadar eskidir: İnsan, mutlu olmak için yaşar, değiştirmek için yaşar, aşk için yaşar, gelecek için yaşar, haz için yaşar, toplum için yaşar, vatani, milleti için yaşar, öbür dünya için yaşar...

Kolayca çoğaltılabilecek bu cevaplarda dile getirilmeyen ortak nokta, iz bırakmaktır. Kendi belirlediği ya da benimsediği bir amaç doğrultusunda yaşayan her insan, iz bırakır. Öyleyse nedir insanın bıraktığı iz ya da izler? İyi bir aile ve insani değerleri özümsemiş çocuklar, sonraki kuşakların da hizmetine sunulmuş eserler; hatırlayanın dudaklarında sevgi ve saygı sözcüklerine dökülen anılar, aktardığı değerleri yüreklerinde ve beyinlerinde taşıyıp hayatın içinde sürekli sınayan öğrenciler, başkaları tarafından da örnek alınan bir yaşam tarzı vb. olabilir mi?

Bu sayılanların tek tek her biri ve hepsi olabilir. Evet, insan bir bütün olarak yaşamın farklı ve anlamlı kılmak amacıyla hareket ederken, farkında olsun olmasın, ardında iz bırakır. Şanslı ve mutlu insanlar, hayat dediğimiz bu kıraç toprakta açtıkları izin derinliğine ve niteliğine yaşarken de tanık olurlar. Daha da şanslı ve mutlu olanlarsa, ektiği tohumlar yeşerip verime duranlardır. Onlar, bu sonucu yaşarken göremeyebilir, ama kendisinden sonra onun için yapılanlar, tam da eyleminin doğruluğunun ve yerindeliliğinin kanıtı gibidir. Ölümünü duyuran bir gazete haberinde kullanılan ifadeyle "ODTÜ'nün en sevilen ve en nefret edilen efsane hocası" Muhan Soysal, bu soydan biridir.

Efsane, çoğunlukla gerçek olaylara ve yaşamış kişilere dayansa da, doğru olandan farklı ve abartıyla yeniden kurgulanmış bir gerçekliktir. Hele bu kurgu, bir kişi üzerinden yapılıyorsa zihinlerde soru işaretlerinin doğması kaçınılmazdır. İnsan, üstün özellikleri nedeniyle alt etmeyi göze alamadığı için korktuğu kişiyi yüceltip efsane katına yerleştirerek kendinden uzaklaştırır. Böylece, farklı bir gerçekliğe oturttuğu "efsanesi" için de doğru-yanlış, iyi-kötü hiçbir yakıştırmadan kaçınmaz. Bir insana yapılacak belki de en büyük kötülüktür bu,

O, MUHAN SOYSAL'DI

MUHAN

Ersin Özince (Türkiye İş Bankası CEO'su): "O, sihirbaz gibiydi, ufuk açma hadisesi çok iyiydi... O daima dirayet ve iktidar sembolü olarak dimdik dururdu."

Haluk Mesci (Reklamcı): "Bana birisi Muhan Hoca'yı tanımlamak istesen ne söylerdin dese, uzun uzun konuşulabilir, ama benim özetleyebileceğim iki basit noktadan biri zamanın biraz önünde giden birisiydi ve her zaman için hayattan daha büyükti. İngilizcesini (larger than life) çok zaman reklamlarda, hayatın kendisinden daha ilginç, daha büyük, daha kıpırtılı olan şeyler için kullanırız; Muhan Hoca işte öyle bir insandı."

Prof. Dr. Ege Cansen: "Muhan, derslerde asla pasif bir dinleyici değildi. Kimse ders çalıştığını görmezdi ama hem İngilizcesi hem de zekâsıyla göz doldururdu. El yazısını gıptaıyla izlerdik."

Hüsnü Akhan (Doğuş Grubu CEO'su): "Biz, bugün Türkiye'de herkesin dilinden düşürmediği 'beden dili' denen şeyi, 1970'lerde ilk defa ondan öğrendik."

Kürşat Tüzmen (Eski Devlet Bakanı, AKP İçel Milletvekili): "Eğer bugün bu noktalara geldiysem, birtakım unvanlar aldıysam, o unvanların hepsinde Muhan Hoca'mın derslerinin çok büyük faydasını gördüm. Yaratıcılık, farklılık, bazen başınız dertlere girse de hiç kimseden çekinmeden doğru bildiğin yoldan gitmek gibi öğütlerini yerine getirdim."

Erkan Tapan (Özal döneminde Sümerbank Genel Müdürü): "Göreve başladığım sırada, okuldaki işleri yetmezmiş gibi Sümerbank'ın her işleviyle uğraştı. Arkamda görünmedi ama Allah'tan sonraki en büyük yardımcım Muhan oldu."

ODTÜ'NÜN EFSANE HOCASI

ISBN 978-6055950767

9 786055 950767